

PATVIRTINTA
Nacionalinio visuomenės sveikatos centro
prie Sveikatos apsaugos ministerijos
direktorium 2020 m. kovo 2 d.
įsakymu Nr. VKE-75

**NACIONALINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRO PRIE
SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS 2020-2022 METŲ KORUPCIJOS
PREVENCIJOS PROGRAMA**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2020-2022 metų korupcijos prevencijos programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu, Lietuvos Respublikos nacionaline kovos su korupcija 2015–2025 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“, Valstybės įstaigos korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2014 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. 2-100 „Dėl Valstybės įstaigos korupcijos prevencijos programos rengimo rekomendacijų patvirtinimo“.

2. Programoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Korupcijos prevencijos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

3. Programos paskirtis – sukurti ilgalaikę, veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos ir jos kontrolės sistemą Nacionaliniame visuomenės sveikatos centre prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) ir NVSC struktūriniuose padaliniuose 2020-2022 metais.

4. Programa įgyvendinama per Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos 2020-2022 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą (toliau – Priemonių planas).

**II SKYRIUS
APLINKOS ANALIZĖ**

5. Korupcijos reiškiniai sveikatos sistemoje yra vieni iš pavojingiausių socialinių reiškinių, keliantys grėsmę žmogaus teisėms, iškreipiantys socialinį teisingumą ir keliantis pavojų visuomenės moralei.

6. Korupcijai sveikatos sistemoje įvertinti pasitelkiami sociologiniai vertinimo būdai, tačiau tyrimai ne visada atskleidžia ją visais įmanomais aspektais, nes korupcija yra latentinis reiškinys. Todėl vertinant korupciją tikslinga remtis įvairių tyrimų visuma ir faktiniais duomenimis apie padarytus korupcinio pobūdžio teisės pažeidimus.

7. 2019 m. „Transparency International“ atliktas Korupcijos suvokimo indekso (KSI) tyrimas, kuris parodo, kaip šalyje suvokiama valstybės bei savivaldybių tarnautojų ir politikų korupcija. Tyrime Lietuvai skirti 60 balų iš 100 galimų ir 35 vieta 180 šalių sąrašė. Lietuva 2019 metais užėmė 15 vietą tarp Europos Sąjungos (ES) valstybių, 2018 metais ji buvo 18-ta. Lietuvos rezultatai pasikeitė pirmą kartą per penkerius metus: 2015 – 2018 m. Lietuva gavo 59 balus.

8. Toks Korupcijos suvokimo indekso teigiamas pokytis rodo, kad einama teisinga linkme, dedamos pastangos, siekiant antikorupcinės aplinkos kūrimo. Lietuvos korupcijos žemėlapis taip pat rodo teigiamas korupcijos suvokimo ir tiesioginės korupcijos patirties tendencijas – tai, kad pernai (2019 m.) davė kyši, nurodė 10 proc. gyventojų, 5 proc. verslo atstovų ir 2 proc. valstybės tarnautojų. Užpernai (2018 m.) tai teigė kiek daugiau – 12 proc. – gyventojų, taip pat 8 proc. verslo atstovų ir 4 proc. valstybės tarnautojų.

9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2020 m. vasario 17 d. rašte Nr. (1.1.21.60)10-989 „Dėl Lietuvos korupcijos žemėlapio 2019“ nurodyta, kad sociologinis tyrimas „Lietuvos korupcijos žemėlapis 2019“ atskleidė, kad korupcijos paplitimo Lietuvos sveikatos apsaugos sektoriuje vertinimas gerėja, tačiau jis dar vis išlieka rizikingiausias.

10. Taigi, žiūrint iš ilgalaikės perspektyvos, Lietuvos žmonės vis rečiau tiesiogiai susiduria su korupcija, mano, kad korupcija Lietuvoje mažėja, tačiau ji vis dar išlieka rimta problema. Nors ir einama teisinga linkme tačiau, manytina, kad reikėtų dar aktyviau imtis iniciatyvos ir veikti kuriant korupcijai atsparią aplinką.

11. 2019 metais atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimą buvo nustatyta, kad NVSC veikloje yra korupcijos pasireiškimo tikimybė, nes NVSC veikla atitinka Korupcijos prevencijos įstatyme nurodytus kriterijus – „padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika“; „pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas“; „atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti“; „veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“; „daugiausia priimama sprendimų, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“; „naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija“.

12. Vykdamą kryptingą ir nuoseklų antikorupcinės aplinkos kūrimą NVSC:

12.1. 2019 m. birželio 20 d. parengta ir NVSC departamentams elektroniniu paštu išsiųsta NVSC darbuotojų Skaidrumo atmintinė bei Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos parengta atmintinė, ką daryti susidūrus su korupcija;

12.2. 2019 m. gruodžio 5 d. parengtas NVSC direktoriaus įsakymas Nr. VKE-541 „Dėl atsakingų už korupcijos prevenciją ir kontrolę asmenų paskyrimo“, kuriuo atnaujintas sąrašas asmenų, atsakingų už korupcijos prevenciją ir kontrolę NVSC departamentuose, paskirtas asmuo vykdamą korupcijos prevenciją ir jos kontrolę NVSC;

12.3. atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas ir 2019 m. spalio 9 d. NVSC direktoriaus patvirtinta bei NVSC interneto svetainėje paskelbta Išvada dėl NVSC veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė Nr. (04 1.9 E)BV-11718. Minėtoje išvadoje korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas buvo atliktas Personalo valdymo ir administravimo, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolės, vykdamą nepavaldžių subjektų priežiūrą ir dalyvavimo teritorijų planavimo ir statinių statybos procese srityse. Pastebėtina, kad NVSC veiklos srityje – dalyvavimo teritorijų planavimo ir statinių statybos procese – per pastaruosius dvejus metus buvo išaiškinta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika, dėl kurios buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas;

12.4. 2019 m. spalio 10 d. NVSC direktoriaus patvirtintas ir NVSC interneto svetainėje paskelbtas NVSC veiklos bendrųjų ir specialiųjų sričių sąrašas ir korupcijos rizikos veiksmų priskyrimas veiklos sritims Nr. (04 1.9 E)BV-11768;

12.5. nuolat stiprinama valstybės tarnautojų ir darbuotojų profesinė kompetencija, dalyvaujant korupcijos prevencijos mokymuose, skatinančiuose nepakantumą neetiškam elgesiui, galinčiam

sudaryti realias prielaidas korupcijai. Paminėtina, jog 2017 metais korupcijos prevencijos mokymuose dalyvavo 26, 2018 metais – 22, o 2019 metais – 122 NVSC darbuotojai;

12.6. įgyvendinamos kitos korupcijos prevencijos priemonės.

13. Paminėtina, kad buvo atliktas korupcijos prevencijos vykdymo proceso vidaus auditas. Audituojamas laikotarpis buvo 2018-2019 metai. 2020 m. sausio 17 d. vidaus audito ataskaitos Nr. (06 1.19 E)BV-1058 išvadoje nurodyta, kad *Įvertinus korupcijos prevencijos vykdymą NVSC, matyti, kad šiame procese yra trūkumų, susijusių su informacijos viešinimu, atnaujinimu ir vidine komunikacija, tačiau šie trūkumai neturi didelės įtakos galimam korupcijos pasireiškimui. Todėl darytina išvada, kad NVSC korupcijos prevencijos vykdymo procesas iš esmės atitinka teisės aktuose ir Lietuvos standarte „LST EN ISO 9001 Kokybės vadybos sistemos. Reikalavimai (ISO 9001:2015)“ nustatytus reikalavimus.*

14. Taigi, NVSC antikorupecinėje veikloje laikosi pozicijos, kad geriausiai su korupcija galima kovoti vengiant jos atsiradimo. Korupcijos prevencijos ir kontrolės stiprinimas ir nuolatinis tobulinimas yra antikorupecinės politikos pagrindas.

III SKYRIUS

PROGRAMOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR VERTINIMO KRITERIJAI

15. Programos tikslas – didinti skaidrumą, stiprinti korupcijos prevencijos vykdymą, išsiaiškinti ir šalinti korupcijos pasireiškimą prielaidas NVSC veikloje.

16. Programos uždaviniai:

16.1. didinti antikorupecinio švietimo sklaidą NVSC, stiprinti NVSC valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis antikorupecinės elgsenos paskatas;

16.2. atskleisti ir šalinti galimas korupcijos priežastis, sąlygas, gerinant NVSC veiklos kokybę;

16.3. didinti NVSC veiklos viešumą ir skaidrumą;

16.4. periodiškai analizuoti ir įvertinti NVSC vykdomų korupcijos prevencijos priemonių efektyvumą.

17. Programoje nustatyto tikslo pasiekimas vertinamas pagal Programos uždavinius, o Programos uždavinių įgyvendinimas vertinamas pagal Priemonių plane nustatytas priemones bei jų laukiamo rezultato vertinimo kriterijus.

IV SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, FINANSAVIMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS, ATSKAITOMYBĖ, KONTROLĖ, KEITIMAS, PAPILDYMAS IR ATNAUJINIMAS

18. Programos įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja NVSC direktoriaus įsakymu vykdyti korupcijos prevenciją ir jos kontrolę NVSC įgaliotas asmuo (toliau – įgaliotas asmuo).

19. Už konkrečių Priemonių plane numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako priemonių vykdytojai.

20. Priemonių plane nurodytų priemonių vykdytojai kasmet, ne vėliau kaip iki gruodžio 15 d. tarnybiniu pranešimu atsiskaito už priemonių vykdymą įgaliotam asmeniui, ir pagal kompetenciją

teikia pasiūlymus dėl Programos ir Priemonių plano įgyvendinimo, taip pat keitimo, papildymo ar atnaujinimo.

21. Įgaliotas asmuo kasmet, ne vėliau kaip iki gruodžio 31 d. tarnybiniu pranešimu atsiskaito už Priemonių plane nurodytų priemonių vykdymą NVSC direktoriui, ir pagal kompetenciją teikia pasiūlymus dėl Programos ir Priemonių plano įgyvendinimo, taip pat keitimo, papildymo ar atnaujinimo.

22. Programa bei Priemonių planas gali būti keičiami / papildomi ar atnaujinami, atsižvelgiant į NVSC struktūrinių padalinių valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, Specialiųjų tyrimų tarnybos ar kitų institucijų pasiūlymus ir pastabas, taip pat, esant kitoms reikšmingoms aplinkybėms.

23. Priemonių plane nustatytos priemonės peržiūrimos kasmet, ir esant poreikiui keičiamos / pildomos esamos priemonės ir (arba) įtraukiamos naujos priemonės.

24. Programos įgyvendinimas ir Priemonių plano vykdymas finansuojamas iš NVSC skirtų valstybės biudžeto lėšų.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Už Programos ir Priemonių plano keitimą, papildymą ar atnaujinimą atsakingas įgaliotas asmuo.

26. Programa, Priemonių planas ir informacija apie Priemonių plano įgyvendinimą skelbiama NVSC interneto svetainėje <http://nvsc.lrv.lt/>.
